

PREMIER: SZÍNHÁZ

Elfogulatlanul

BARANYI FERENC

42
PREMIER

FOTÓ: VAJDA TAMÁS

„A Figaro maga volt az akcióban lévő forradalom.” Így vélekedett *Napóleon a Figaro lakodalma avagy egy napi bolondság* című színműről. Fején találta a szöveget, mert a volteriánus, sokoldalú szerencselovag, *Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais* 1778-ban írt, de bemutatásra csak 1784-ben került darabja valóban előszele volt az 1789-ben kerekedett viharok. Merész dolog volt színre vinni a szolgáskorban lévő Figaro győzelmét gazdája, a pallossággal is rendelkező földesúr, *Almaviva* gróf felett, aki a *jus primae noctis*ről sem mondott le egykönnyen, mert mindenáron meg akarta kapni *Susannát*, a szobalányt, Figaro jegyesét, akit szünet nélkül ostromolt.

A színmű alapján készült és 1786-ban bemutatott *Mozart-operában* a zenei jellemzés megerősíti bennem azt a hiedelmet, miszerint a győzelem elsősorban Susanna érdeme. Figaro indulattal háborog, elsősorban a féltékenység motiválja, míg Susanna a „többet ésszel, mint erővel” elv alapján cselekszik, úgy keveri a kártyát, hogy az már-már emancipált nőre vall.

Keszei Bori bátorította véleményem bennem ezt a sejtelmet. Furcsa módon *egy Don Giovanni* előadás alatt, 2017-ben. *Zerlinát* alakította, a naiv parasztlányt, akit a „félelem és gáncs nélküli” hódító késedelem nélkül meg akar kapni. A legtöbb *Zerlina* teljesen elbódul a bűvölő szavak hatására, adná is magát, csupán *Donna Elvira* váratlan megjelenése „menti meg”. *Keszei Bori* *Zerlinája* nincs ennyire megdelejezve. Persze bódul ő is, de a kurta flört alatt tudatára ébred női vonzerejének, így a későbbi, kijózanító események után lesz ereje önként kitörölni szívéből a bizsergetően csábító szavak emlékét. *Bori* alakítását látva rögtön arra gondoltam, hogy aki így tud „emancipálni”, az milyen tökéletes *Susanna* lenne! Nos, erről két évvel később, 2019-ben győződhettem meg, amikor *Susanna* szerepében láttam végre őt. A *Figaro* ősbemutatója egy évvel korábban volt annak idején, mint a *Don Giovannié*, így *Mozart Susanna* példáján felbuzdulva merte talán megálmodni *Zerlinát* olyannak, amilyenek *Bori* mutatta fel. Cseppet sem lepott meg tehát, amikor tavaly a „precedenst teremtő” *Susannát* kaptam tőle. Olyan tudatosan formálta meg az öntudatra ébredő szobalányt,

ahogy nagy hírű elődei közül is csak keveseknek sikerült.

Évek óta tudok *Boriról*, láttam is olykor színpadon, egy-két koncerten is tapsoltam neki, tetszett mindig. Ám igazából akkor kezdtem érdeklődni iránta, amikor azt a bizonyos *Don Giovanni*t sugározta a Magyar Televízió ötös csatornája három esztendővel ezelőtt. Valójában *Erwin Schrott*, a címszerepet alakító világhírű baritonista érdekelt, no meg *Pasztircsák Polina (Donna Anna)*, akinek ösztöndíjas kora óta szurkolok. Az előadás végén úgy éreztem, hogy *Keszei Bori* miatt is nagyon megérte három teljes órán át a képernyőre merednem. Jó előadás volt, a többi szereplő is remekül helytállt.

Igyekeztem mindent megtudni *Boriról*. Nem tisztem bemutatni a pályafutását, de annyit el kell mondjak, hogy 1998-ban történt itthoni debütálása után öt évvel már a Bécsi Staatsoper szólistája lett, világnagy énekesek partnereként és dirigens-óriások irányításával aratta sikereit. Öt évig időzött Bécsben, 2008-ban tért vissza Budapestre, mert családanya lett, három gyereket is volt elszántsága megszülni.

Bátor tett volt. Nagyon tisztelem ezért (is). Sokan vélik úgy, hogy egy művésznőnek áldatlan állapot az áldott. Karrierje megbicsaklik, ha gyereket vállal. *Bori* úgy vélte, hogy az anyaság nem teher, ellenkezőleg: inspiratív erőforrás is lehet. És ma is járja a világot, dalszínházak és szabadtéri fesztiválok szívesen látott vendége mindenütt.

Hajlamos lettem volna *Mozart-énekesnek* beskatulyázni őt, de gazdag repertoárja láttán gyorsan visszakoztam. Már kezdetben is elénekelt a lírai és a lírai koloratúr fách számos szerepét, később pedig imponáló merészséggel terjeszkedett túl vélt és valós határain. Csak a szerzőket sorolom, akiknek legalább egy, de leginkább több művében láthatták-hallhatták őt itthon és külföldön egyaránt: *Pergolesi*, *Mozart*, *Donizetti*, *Rossini*, *Richard* és *Johann Strauss*, *Wagner*, *Schönberg*, *Erkel*, *Kacsóh Pongrác*, *Bernstein*. Elképesztő névsor. Ugye, hogy beskatulyázhatatlan? És nem esett le a gyűrű az ujjáról attól, hogy időnként kiruccant daljátékokba, operettekbe, sőt – horribile dictu! – musical comedybe is. Az csak hab a tor-

POPPEA MEGKORONÁZÁSA

FORRÁS: MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ

tán, hogy hegedül is, művészi színvonalon. És az is, hogy bájos, jó kinézetű fehérszemély. Régen ritka volt a szemrevaló szoprán. Diákkoromban, a múlt század ötvenes éveiben elbűvölve hallgattam a varázslatos hangokat Operaházunk valamely harmadik emeleti oldalulülésén. Kettő forint ötven fillérbe került egy oda szóló jegy. A színház nem árult zsákbamacskát, rá volt nyomtatva a bilétára: erről a helyről a színpad nem látható. Jobb is volt így, mert például a csodálatos hangú, de igencsak túlsúlyos *Gyurkovics Mária* látványa nem nagyon lett volna illúziót keltő...

Az elmúlt heteket *Borival* töltöttem egy barátom jóvoltából, aki számos szép felvételét küldte át nekem. Évek óta tisztelője vagyok. Sosem találkoztunk, tehát nem érhet az a vád, hogy a személye iránti rokonszenvet látom rá a produkcióira. Így hát elfogulatlanul lett mára lelkes híve az, aki eddig „csak” tisztelője volt. ❀